

tantadruj

priloga primorskih gledališč

slovensko stalno gledališče
teatro stabile sloveno

SNG
NOVA GORICA

Gledališče Koper
Teatro Capodistria

primorske novice

Primorski
dnevnik

“Strahopetnost je ena najbolj groznih
človekovih pregreh.”

Mihail Bulgakov, Nona Ciobanu,
Mojster in Margareta

SNG Nova Gorica, sezona 2022/2023

Abonmajska sezona slovenskega stalnega gledališča

V dotiku z neskončnim

Medtem ko se v Slovenskem stalnem gledališču nadaljujejo obnovitvena dela, je abonmajska kampanja 2022/23 v polnem teku. Ko se bo občinstvo vrnilo v dvorano, bo prijetno dišalo po novem in tudi po novih produkcijah: pet predstav za odrasle in ena za mlajšo publiko. Ob tem bo program sezone ponovno ponudil tri sklope gostujočih predstav osrednjih slovenskih gledališč.

O letošnjih produkcijah SSG je direktor **Danijel Malan** napisal: "Vabim vas, da se tudi tokrat pridružite novim iskanjem in gledališkim popotovanjem, da se boste že od samega začetka počutili *Kakor v nebesih*, z glasbeno predstavo, ki jo bo režiral **Samo Strelec**, v koprodukciji s SNG Nova Gorica. Sledila bo monodrama, ki bo skozi ženske oči razkrila kaj več o življenju nemirneža, umetnika, sanjača, filozofa, režiserja Pasolinija, ob 100-letnici njegovega rojstva, kjer bo režijo in avtorstvo prevzel **Jaka Andrej Vojevec**. Režiserka **Andelka Nikolić** in dramaturginja **Simona Hammer** bosta obdelali in za oder priredili Bartolovo novelo *Zadnje gibalo* iz zbirke novel *Al Araf. Bajke in povesti o Gorjancih* po zbirki, v kateri je Janez Trdina zbral motive slovenske mitologije, pa bodo čudežna snov predstave, ki jo bo režirala **Maruša Kink**. Nenavadna, živopisna bitja, kot so čarovnice, vile, krivopete, velikani, volkodlaki, hranijo modrosti in skrivnosti življenja, ki jih bo občinstvo spoznalo skozi filter avtorske pripovedi. Predstava bo nastala v sodelovanju z zavodom Margareta Schwarzwald, Mestnim gledališčem Ptuj, Cankarjevim domom. Gledališče je čarovnija že samo po sebi. Režiserka **Ivana Djilas** bo to še dodatno

Nova gledališka sezona v Trstu obsega 15 predstav, a tudi veliko izvenabonmajskih dramskih, literarnih, plesnih in glasbenih dogodkov.

kabarejsko-glasbeno okrepila z dramtizacijo novele Thomasa Manna *Mario in Čarodej*, ki jo je že odrsko obdelal italijanski dramaturg **Mario Moretti**.

SSG vedno poskrbi tudi za najmlajše, ko bo na podlagi zgodbe *Hiša selivka-Rozamunda*, ki jo je napisal tržaški pisatelj **Marko Kravos**,

zaživela predstava za najmlajše v režiji **Gregorja Geča**, ob avtorjevi 80-letnici, v sodelovanju s Hangar - Teatro degli Sterpi ter v okviru družinskega abonmaja.

Nove produkcije SSG bodo izzevnele kot progresivna kritika enoumja, postavljanja zidov ter pregrad in se (spet) prepletale z različnimi iz-

birnimi sklopi, sestavljenimi iz žanrsko raznolikih predstav gostujočih gledališč in umetnikov, ki jih bodo označevale ne samo barve, ampak tudi simbolična, univerzalna gesla (mir, upanje, svoboda), brez strahu in predsodkov, z vedoželjnostjo, v razmišljujočem iskanju lepega in v dotiku z neskončnim." •

Vabilo k abonmaju – kot v starih časih ...

Z Anarhistom v nove čase

Zgodovino vsake vasi sestavljajo tudi spomini na veseloigre, ki so kratkočasile gledalce z zabavnimi teksti in priljubljenimi igralci. Malokdo pa bi danes lahko iz prve roke spregovoril o teh predstavah, ki ne sodijo več v redne repertoarje gledaliških skupin.

Letošnja 120. obletnica ustanovitve Dramatičnega društva je postala priložnost za obujanje vzdušja tistih večerov, ki so ob zabavi poudarjali pripadnost skupnosti in umetniško sposobnost krajevnih ustvarjalcev.

Slovensko stalno gledališče je v spomin na tiste čase in ob stoletnici smrti kontovskega komediografa, režiserja, igralca in založnika **Jake Štoke** (ki je tudi eden soustanoviteljev Dramatičnega društva) uprizorilo njegovo burko *Anarhist* iz leta 1912. Predstava uprizarja zasedanje vaškega odbora, ki na dnevnem redu obravnava točko o ugrabitvi znanega anarhista in terorista. Besedilo je zasnovano na učinkovitem narativnem arhetipu prihoda tujca v mesto in je še danes ostra in hudomušna

kritika sodobne družbe in njenih dužbeno-političnih predstavnikov. Režijo, priredbo, scenografijo in kostume je podpisala **Jasmin Kovic**, v vlogah zaskrbljenih odbornikov vaškega društva pa nastopajo **Tina Gunzek**, **Nikla Petruška Panizon**, **Franco Korošec**, **Nejc Kravos** in **Marco Ghersetich**.

Po poletni premieri bo predstava zaživela kot vabilo k abonmaju v pričakovanju začetka nove sezone. V ta namen bo obiskala gledalce v Trstu, Gorici in Špetru. Na sporedu bo 24. septembra v Kulturnem domu v Gorici, 30. septembra na sedežu Inštituta za Slovensko kulturo v Špetru, nakar bo 15. in 16. oktobra sledil *Anarhistični vikend v Trstu*, ko bo predstava, dvakrat vabila gledalce v Malo dvorano SSG. •

Nejc Kravos in Tina Gunzek v "veseloigri" *Anarhist*, ki s posodobljenimi vsebinami obuja spomin na uspešnice z začetka dvajsetega stoletja.

Pred festivalom *Razseljeni na temo migracij*

Tudi tokrat "razseljeni"

Tudi letos bo Slovensko stalno gledališče sodelovalo z društvom *Razseljeni* pri nizu dogodkov, ki raziskujejo temo migracij. Spored se redno posveča zgodovini Bosne zaradi mnogih še odprtih vprašanj v zvezi z bodočnostjo in razvojem te države. Od ponedeljka, 10. oktobra, bo na ogled v veži Gledališča Miela fotografska razstava z naslovom *Shooting in Sarajevo*. Besedna igra pojasnjuje osnovno zamisel projekta: "shootinig" pomeni fotografirati, a tudi streljati. Iz tega izhajata razstava in publika-

cija, ki prikaže mesto Sarajevo s položaja ostrostrelcev, ki so pred tridesetimi leti oblegali mesto in njegove prebivalce. Odprtja razstave, ki bo ob 18. uri, se bosta udeležila novinarja **Paolo Rumiz** in **Azra Nuhefendić**, kot tudi avtorja razstave, fotograf **Luigi Ottani** in dokumentaristka **Roberta Biagiarelli**.

Program pobude *Razseljeni* bodo v celoti razgrnili na novinarski konferenci, ki bo 26. septembra ob 11. uri v Gledališču Miela. Slovensko stalno gledališče bo gostilo štiri dogodke letošnjega sporeda. •

Slovensko stalno gledališče bo imelo tudi letos pomembno vlogo pri sooblikovanju festivala *Razseljeni*, v katerega sodi tudi fotografska razstava *Shooting in Sarajevo*.

Sezona po poglavjih

Vodnik skozi tematske poti abonmajskega programa

V gledališkem abonmaju mora vsak gledalec najti svojo pot, najljubše teme, edinstveni način za čim prijetnejše doživljanje jesenskih, zimskih in pomladanskih večerov ali popoldnevov v družbi zanimivih zgodb in priljubljenih umetnikov. Razčlenjevanje vsebin programa je zato prvi korak do izbire najboljše kombinacije raznolikih vsebin. V ta namen smo porazdelili produkcije in gostujoče predstave sezone Slovenskega stalnega gledališča po poglavjih.

Po poteh filmov in romanov

Kakor v nebesih je zgodba o uspešnem dirigentu, ki prekine svojo kariero in se vrne v rojstno vas na severnem delu Švedske. Domačini ga povabijo, naj prisluhne lokalnemu cerkvenemu zboru, da bi mu postregel z nasveti. Od tega trenutka dalje se vse spremeni in v vasi ni več nič tako, kot je bilo prej. Tekst temelji na filmskem scenariju filma *As It Is in Heaven* iz leta 2004. Nominiran je bil za oskarja kot najboljši tuji film.

Tržaški gledališki oder bo ob filmskem scenariju ponudil tudi adaptacije novel, najprej z opusom tržaškega pisatelja **Vladimira Bartola**. Zgodba iz zbirke *Al Araf* obravnava dinamike poslovno-zasebnih odnosov. Čeprav v prvem planu gledamo frivolne ljubezenske intrige, predstava razgrinja resnejše in kompleksnejše teme ter se ob tem poigrava z različnimi uprizoritvenimi žanri.

V prvi polovici prejšnjega stoletja je nastala tudi novela *Mario in Čarodej* **Thomasa Manna**, v kateri je čarodej Cipolla podoben fašističnim vodjam tedanje dobe; uporablja svoje mentalne spretnosti za nadzor svojega občinstva.

Stari in novejši klasiki

Ob odkrivanju novih smeri svetovne dramatik in ob adaptacijah znanih besedil mora vsaka sezona ponujati tudi nekaj klasičnih mojstrov. V Slovenskem stalnem gledališču bo publika potovala od starogrške literature do dvajsetega stoletja. Gostujoča predstava SNG Nova Gorica bo predstavila Evripidovo tragedijo *Trojanke*, ki je postavljena v mitsko dobo trojanske vojne, a je najverjetneje dramatikov komentar na takrat aktualno peloponeško vojno, v kateri so se Atene bojevale s Šparto. Drama je obsodba nepravičnih vojn, sprašuje se o odgovornosti in krivdi zanje.

Obče znana je tudi monodrama *Človeški glas* **Jeana Cocteauja** iz leta 1930, ki se osredotoča na zapuščeno žensko (vlogo igra **Helena Peršuh**), ki ob telefonu pričakuje klic bivšega

Paloma je predstava Slovenskega mladinskega gledališča, AGRFT in KUD Krik, ki bo gostovala v okviru izbirnih programov nove sezone.

partnerja, da bosta uredila še zadnje podrobnosti pred ločitvijo.

Fokus Pasolini

Letos mineva sto let od rojstva pisatelja, pesnika, režiserja in scenarista **Pier Paola Pasolinija**. Kdo je bil človek, ki je v sebi združeval tako močna nasprotja? Na to vprašanje bomo poskušali pogledati skozi oči violinistke Pine (Josipine) Kalc, rojene na Opčinah pri Trstu, ki se je s Pasolinijem spoznala med vojno v Casarsi in nekaj časa umetniško sodelovala z njim.

Stoletnica umetnika je zelo občutena v deželi Furlaniji Julijski krajini, kjer je bil Pasolini doma zaradi furlanskega izvora matere. Zato se bo Slovensko stalno gledališče povežalo s furlansko jezikovno skupnostjo in njenim referenčnim videnskim gledališčem Teatri Stabile Furlan, ki bo gostovalo v Gorici s predstavo, ki raziskuje načela, sugestije, navezanost Pier Paola Pasolinija na

svojo zemljo. Furlanija je bila namreč njegova prva, najgloblja in najbolj trajna ljubezen: do materinega doma, do skupnosti, ki ga je sprejela v poletjih njegove mladosti, do jezika, ki je rodil njegove prve izdane pesniške stvaritve.

Zelo slovensko

Slovenska literatura, kultura, zgodovina so vedno v ospredju v sezoni Slovenskega stalnega gledališča, tako v produkcijah kot v gostujočih predstavah. S predstavo *Bajke in povesti o Gorjancih* se bodo gledalci tako rekoč lahko vrnil k izvoru, z zgodbami iz slovenske mitologije, ki so v istoimenski zbirki **Janeza Trdine** ohranile spomin na čudežne ljudske motive, na meji med mogočim in nemogočim, čarnim in resničnim, svetlobo in senco. Prešernovo gledališče Kranj pa bo gostovalo s projektom, ki poudarja prepričanje **Srečka Kosovela**, da bi iz pepela vojne lahko vzšlo nekaj lepega, kot je nova Evropa.

Primer Kocbek bo tema predstave po monografiji **Andreja Inkreta** o soustreljenju gibanja Osvobodilne fronte, ki je odporiško in hkrati državotvorno. Slovensko mladinsko gledališče pa bo ponudilo bolj duhovit vpogled v zgodovino nekdanje Jugoslavije z zgodbo o tovarni Paloma - Sladkogorska, ki je proizvajala higienski papir. Mlada ekipa predstave se je lotila razmisleka o nostalgiji za socialističnim obdobjem, za spominom, vpisanim v generacije, ki so ga okusile (in tiste, ki ga niso).

Na krilih glasbe

Ob glasbenih matinejah se glasba pojavlja v abonmajskega programu SSG tudi v sklopu dramskih in plesnih projektov. Letos bo imela glavno vlogo v treh gostujočih predstavah. **Vlado Kreslin** bo predstavil lastne uspešnice v novih preoblekah, s pomočjo edinstvenega sloga skupine **Teo Collori in Momento Cigano**, ki črpa iz romske in swing glasbe.

Bodi gledališče! je glasbeno-gledališka predstava SLG Celje, ki skozi

songe spregovori o temah, relevantnih za usodo gledališča. Z *Mediterransko trilogijo* pa bo reški balet HNK I. Zajca nastopil s tremi koreografijami po mojstrovinah štirih velikanov: Stravinski, Pergolesi, Debussy in Ravel.

Z ženskim pogledom

V programu monodramskih predstav izstopajo tri zgodbe z ženske perspektive: poleg že omenjene intimne drame *Človeški glas* bo sezona izpostavila ženski pogled tudi na duhovit način, in sicer s komedijo *Špas teatra Večno samska*, v kateri bo protagonistka pospremila gledalce skozi svojo tragikomično odisejdo iskanja ljubezni. **Polona Vetrh** pa bo v monodrami ljubljanske Drame govorila o igralki z dolgo kilometrino, ki se po uspešni karieri ozre in prešteje, kar je pustila za sabo: vloge, režiserje, odrske sopotnike, kostume, pisma oboževalcev, uspehe in nikoli izpolnjena pričakovanja, šopke rož.

“Sreča” najmlajših

“Sreča” je ime družinskega abonmaja, ki bo tudi letos oplešal sobotne popoldneve v tržaškem gledališču. Najmlajšemu občinstvu je namenjen program, ki se bo pričel z uspešno SLG Celje *Maček Muri Kajetana Koviča*, ki je zaradi velikega povpraševanja doživela že več kot 130 ponovitev. Predstava bo na sporedu 26. novembra ob 17. uri. Januarja bodo otroke zabavale *Kure* celjske Hiše kulture, ki raziskujejo svoje ptičje korenine, dinozavrske prednike in pravljice petelinjega zmaja. Marca bo sledila uspešnica Lutkovnega gledališča Ljubljana, ki je lani odpadla zaradi bolezni v ansamblu, naslovljena *Bi se gnetli na tej metli?* Magična zgodba o čarovnici, ki je izgubila svoje pokrivalo, in o njenih malih in velikih gozdnih prijateljih bo predzadnje srečanje mini niza, ki ga bodo sklenili maja z novo produkcijo SSG *Hiša selivka* po knjigi **Marka Kravosa** v priredbi **Gregorja Geča**.

Občinstvo priljubljenega družinskega abonmaja SSG bo začelo svojo mini sezono s kultno mačjo pravljico *Maček Muri* v režiji Matjaža Latina.

Pogovor z Nono Ciobanu, režiserko in avtorico priredbe romana *Mojster in Margareta*, ki bo prihodnji teden premiero doživela na odru SNG Nova Gorica

Kaj ljubimo bolj - resnico ali moč?

Nona Ciobanu, ena najbolj priznanih romunskih gledaliških režiserk, je ustvarila vrsto odmevnih uprizoritev tako sodobnih kot klasičnih dramskih besedil. Režira tudi posebne projekte, performanse, instalacije in operne predstave. Za svoje delo je prejela številne nagrade. Njene predstave, ki jih velikokrat odlikuje multimedijски pristop, so gostovale v številnih evropskih državah in ZDA.

MARTINA MRHAR

• **Slovenski bralci se z romanom *Mojster in Margareta* srečajo kot mladostniki, saj je že desetletja del srednješolskega učnega programa. Je tako tudi v Romuniji? Kakšni so vaši spomini na prvo branje romana?**

“Roman sem prvič brala kot študentka. Najbolj me je očarala prepletanost političnega, mitsko-verškega spektakla in ljubezenske zgodbe. Prave globine romana, njegov satirični humor, s katerim Bulgakov razkriva najbolj grozovite vzgibe človeške naravi, ter vseprisoten gogoljski posmeh sem dojela šele veliko kasneje, med ponovnimi branji.”

• **Kdaj se vam je porodila želja, da bi se z romanom ukvarjali kot s predlogo za gledališko uprizoritev? Je bilo to vezano na angažma v našem gledališču?**

“Marko Bratuš si je v Teatrul Mic v Bukarešti ogledal predstavo *Bratje Karamazovi*, ki sem jo priredila in režirala. Med najinim pogovorom po predstavi se je utrnila ideja za sodelovanje s SNG Nova Gorica na podlagi besedila Bulgakova.”

• **Ob odločitvi za prenos tako obsežnega in mnogoplastnega romana v medij gledališke predstave je bil najbrž v izhodišču velik izziv, kako se soočiti s selekcijo gradiva? In koliko svobode si dovoliti?**

“Veliko pozornosti je treba usmeriti k osnovnim idejam, okrog katerih se nato zgodi dramatisacija tako mnogoplastnega in protislovnega besedila, kot je *Mojster in Margareta*. Roman ima veliko sit, šifer in satiričnih sopomenov, moja priredba pa se osredotoča na ključno vprašanje: Kaj ljubimo bolj, resnico ali moč? Zanimala me je domišljajska burleska sveta, ugnezenega med ljubeznijo in ne-ljubeznijo, med resnico in lažjo, med svobodo in njenim pomanjkanjem. Pomembna je ljubezenska zgodba, ki se odvija onkraj meja časa in prostora. Podobno kot Faust Margareta proda dušo hudiču, da bi rešila ljubljenega Mojstra. Hudič pride v Moskvo, na 'klic' Mojstrovega romana o Ješui in Pilatu. Prihaja kot zagovornik dobrega, kot prinašalec kreposti in resnice, s ka-

Nona Ciobanu

tero razgalja plitke vrednote tamkajšnje literarne in gledališke elite, hkrati pa tudi običajnih ljudi: pohlep, laž, hinavščina. Zlo, ki se v tem moskovskem svetu udejanja na mnogotere načine, je v svoji prilagodljivosti in natančnosti danes podobno lažnim novicam ter ostalim manipulacijam našega časa, preko katerih se eksperimentira 'čiščenje' človeškega uma in s katerimi materialna moč nadomešča politično. V trenutnem vsakdanu smo zelo blizu nadomeščanju ljubezni s potrebo po zbiranju všečkov, srčkov in drugih 'emotikonov'. Margaretina ljubezen do Mojstra je zato odrešujoča. Žrtvovanje, pogum, sočutje in odpuščanje so orožja, ki premagajo Wolanda. So tudi orožja, s katerimi se človek uspešno zoperstavi vsem poskusom manipulacij in zatiranja, ki

prihajajo s kateregakoli nadzornega sistema.”

• **Ob močni avtobiografski komponenti roman odpira vrsto univerzalnih vprašanj, med njimi je osrednje vprašanje razmerje med dobrim in zlom. S to problematiko ste se ukvarjali tudi ob uprizoritvi dramatisacije še enega veličastnega ruskega romana *Bratje Karamazovi* ...**

“Zlo zmeraj raste in se širi veliko hitreje kot dobro. Med njima se nahaja svobodna volja. Svetova obeh romanov sta zapletena, vseobsegajoča, mnogoglasna, človekovo dušo vrtita in obračata na vse strani, do poslednjega vzgiba. Bulgakov in Dostojevski sta vizionarja, njuni besedili pa prinašata najgloblje človeške teme – ljubezen, resnico, laž,

zažgal, jo nato ponovno napisal in skrival dvanajst let, vse do svojih zadnjih dni, ko je bil že hudo bolan in slep. Zadnje popravke je delal s pomočjo žene Jelene. Še 26 let je minilo, preden je Jelena objavila prvo, cenzurirano različico. 'Rokopisi ne gorijo. Visoke literature, umetnosti, ni mogoče uničiti,' pravi Bulgakov. Preživela bo kritike, cenzuro, pretrasa bo tudi svoj čas.”

• **Ni bolj grozne človekove pregrehe, kot je strahopetnost. Ta misel veže vse tri ravni romana - jeršalajmsko v času cesarja Tiberija, prokuratorja Pilata in križanega Han Nasrija (Jezusa Kristusa); moskovsko v času Stalina in nepriznanega Mojstra (Mihaila Bulgakova) ter fantazijsko v večnosti Wolanda (satana) in vseh nas. Gledalec predstave pa naj bi si vprašanje o strahu in pogumu zastavljal v kontekstu današnjih družbeno-političnih razmer.**

“Še v najgloblji temi obstaja luč, hkrati pa tudi luč pogosto odseva temo. Pilatova strahopetna obsodba nedolžnega na smrt izvira iz njegove potrebe po moči in obstanku na političnem položaju. Njegova želja, da bi popravil lastno napako z usmrtnitvijo Jude, pa v bistvu umor kot sredstvo odkupa celo opravičuje, legitimizira. Pilat ni sposoben ljubiti nikogar, razen svojega psa, zaupati ne more nikomur, saj je obkrožen s strahopetci in izdajalci, ki hrepenijo po moči in samo čakajo na svojo priložnost. Mojster ga končno osvobodi, odpuščeno mu je, ker je zaradi svojih pregreh trpel dve tisočletji. Osvobojen pa je tudi Mojster sam, preko trpljenja umetnika v romanu, ki je imel dovolj poguma, da je odkrito govoril o strahu in strahopetnosti, o resnici in hlepenju po moči, ki iznakazi človeško bitje. Vendar njegov pogum ni bil absoluten, poznal je tudi strah, dvom in omahovanje, to pa je političnemu ustroju, ki se mu je Mojster tako upiral, omogočilo, da ga izobči. Lik umetnika je osvobojen, ker odpusti drugim in sebi, Mojster pa z osvobajanjem tega lika iz ječe lastne krivde osvobodi tudi samega sebe.

Prizor iz predstave *Mojster in Margareta*, ki bo kmalu zaživela na odru SNG Nova Gorica.

“Danes, ko smo podvrženi subtilnejšim manipulacijam in bolj perversnemu načinu zatiranja naše svobodne volje, je veliko težje priti do resnice. A ni nemogoče. Liki iz *Mojstra in Margarete* so nam lahko vzor in vodiči pri razumevanju izjemne moči človeških vrednot, ki jih počasi izgublamo, medtem ko se soočamo s skušnjavami in manipulacijami našega vedno bolj kibernetičnega sveta.”

NONA CIOBANU
režiserka

potrebo po transcendenci. Njuni liki so protislovni: zasvojeni z Zlom se s poželenjem pogrezajo v brezno in sprejemajo trpljenje, s katerim se odkupujejo za svoje grehe. (Propad človeškega bitja, sprejemanje zla in žrtvovanja nudi likom iz *Mojstra in Margarete*, pa tudi tistim iz *Karamazovih*, priložnost duhovne preobrazbe.

Stalinistična cenzura in zatiranje so močno navdihovali Bulgakova pri pisanju tega romana. Prvo različico je

Danes, ko smo podvrženi subtilnejšim manipulacijam in bolj perversnemu načinu zatiranja naše svobodne volje, je veliko težje priti do resnice. A ni nemogoče. Liki iz *Mojstra in Margarete* so nam lahko vzor in vodiči pri razumevanju izjemne moči človeških vrednot, ki jih počasi izgublamo, medtem ko se soočamo s skušnjavami in manipulacijami našega vedno bolj kibernetičnega sveta.”

Primorski poletni festival pred zaključkom navduševal tudi najmlajše občinstvo

Na temeljih mednarodnega, večjezičnega in medgeneracijskega sodelovanja

29. Primorski poletni festival, ki je od 5. junija do 30. avgusta v gostiteljskih mestih postregel s 64 dogodki - obiskalo jih je 6000 gledalcev -, je z bogatim kulturnim dogajanjem domačinom in gostom omogočil preživljanje dolgih poletnih večerov in noči v družbi vrhunskih umetnikov.

Z dvojnimi odprtjem s predstavama *Trio Gašperja Tiča* v Kopru in *Jugoslavija, moja dežela* Gorana Vojnoviča v Sežani se je 5. junija začel niz dogodkov, ki so v sproščenem poletnem duhu znova povezali občine Koper, Izola, Piran, Ankaran, Sežana in hrvaški Pulj. Na zunanjih in notranjih prizoriščih so si obiskovalci lahko ogledali šest predstav Gledališča Koper ter gostujoče predstave drugih slovenskih gledališč: APT Novo mesto, SNG Nova Gorica in Špas teatra. Program je dopolnilo tudi pet gostovanj gledaliških in glasbenih ustvarjalcev iz Italije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije, ki so poskrbeli za mednarodni pridih. Na mestnih ulicah, trgih in drugih prizoriščih so stregli tudi glasbene poslastice v obliki koncertov, glasbenih predstav in glasbenih večerov za vsak okus. 29. izvedba PPF pa se je tudi letos povezala s festivalom FESTIL (Festival estivo del Litorale), ki je od 18. junija do 5. avgusta ponudil dodatne dogodke v Trstu in Vidmu.

Pomemben del pestrega programa 29. Primorskega poletnega festivala so prav tako predstavljali javni pogovori, na katerih je Gledališče Koper v sodelovanju s Skupnostjo Italijanov Santorio Santorio, ZRS Koper in OBA-Laplus odpiralo pomembne teme z uglednimi gosti.

Pomemben prispevek mladih

Verdijeva ulica je med 18. in 23. julijem zaživela v barvah dogajanja PPF Mladi, kjer so se študenti akademij dramskih umetnosti iz Ljubljane, Zagreba in Banjaluke pred-

Najmlajše je drugi festival pri Pri svetilniku v avgustu vabil kar z dvema premierama kopskega gledališča.

stavili z zaključnimi produkcijami. Festivalni sklop PPF Mladi je postregel s 17 dogodki, ki jih je obiskalo 1300 obiskovalcev. Ti so se poleg predstav udeležili še javnih pogovorov in glasbenih večerov v poletnem vzdušju.

Uspešno poletno dogajanje je zakročil 2. festival Pri svetilniku v avgustu, pod okriljem katerega je bilo 14 dogodkov, namenjenih najmlajšim. Gledališke predstave, delavnice, klovnske animacije in srečelovi so privabili kar 900 mladih gledalcev in njihovih spremljevalcev, nekaterim izmed njih pa so na brezplačnih delavnicah in nastopih omogočili še spoznavanje s klovnovskimi veščinami in

gledališkimi ustvarjanjem nasploh. Drugo edicijo festivala sta zaznamovali dve otroški premieri Gledališča Koper, to sta bili *Barčica* in *Mali princ*, gostovanje LG Ljubljana s predstavo *Sapramiška* in sobotno pravljico dopoldne pod okriljem dogodka *Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš*, kjer so otroci v treh jezikih prisluhnili pravljici *Tonin*, primorskega pisatelja **Vanje Pegana**. V slovenščini, italijanščini in hrvaščini so jo prebrali dramski igralci **Anja Drnovšek**, **Francesco Borch** in **Mak Tepšič**. Otroci so se razveselili tudi gostovanja gledališča *Žar ptica* iz Zagreba, ki je s predstavo *Ti i ja, mali medo* v hrvaškem jeziku dokazalo, da enotni jezik umetnosti ne pozna meja.

Tokratni festival je z gostovanjem uprizoritve *Rdeča kapica* v domovih starejših občanov poudaril tudi pomembnost medgeneracijskega sodelovanja, saj so si to sklepno produkcijo Gledališkega treninga na Gažonu, Markovcu in v Prisojeh ogledali starejši občani ter tudi otroci iz vrtčevskih in osnovnošolskih počitniških varstev.

Če zaokrožimo letošnje dogajanje, bi lahko zapisali, da je 29. Primorski poletni festival v ospredje postavil kakovosten in sproščen poletni program ter povezovanje obalnih mest in njihovih ustanov. Vse to pa na stebrih mednarodnega, večjezičnega in medgeneracijskega sodelovanja. •

Ob premieri predstave *Mali princ*

Lisica, kje si?

“Kako? Predstava o Malem princu brez lisice? To pa že ni možno!” Vsi, ki so prebrali *Malega princa*, in tudi tisti, ki ga (še) niso, najverjetneje poznajo najslavnejši citat francoskega pisatelja Antoina de Saint-Exupéryja: “Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.” Ko pa ljudem postaviš vprašanje, kdo v zgodbi izreče te besede, jih veliko suvereno odgovori: *Mali princ*!

HELENA ŠUKLJAN
dramaturginja uprizoritve

Konec avgusta je v Gledališču Koper premiero doživela dramatisacija Exupéryjevega *Malega princa*, ki sva jo pripravila z režiserjem **Ivanom Lobodo**. Dejstvo torej je, da o uprizoritvi ne morem in tudi nočem pisati brezosebno.

Zavedam se, da *Mali princ* (1943) ni zgolj najbolj znano delo francoskega pisatelja in pilota **Antoina de Saint-Exupéryja**, ampak eno izmed najbolj znanih, prevajanih in prodanih literarnih del sploh. Ali sem zato kot ustvarjalca predstave čutila pritisk? Nezavedno že.

Zavedam se tudi, da gre za zgodbo, ki jo večina ljudi pozna, da jo marsikdo uvršča med svoje najljubše in da ima veliko ljudi že ustvarjeno idealno podobo *Malega princa*. Sem zaradi tega čutila pritisk? Nezavedno že.

Aprila 2022 sem skupaj s celotno ustvarjalno ekipo sedela na uvodni vaji v mali dvorani gledališča, kjer smo začeli s prvim branjem dramatisacije. Ali sem takrat čutila pritisk? O, ja.

Najbolj očitna naloga naših gledaliških “druženj” je bila v odrski jezik preslikati vsem dobro znano potovanje *Malega princa*, ko zaradi nesporazuma s Cvetlico zapusti svoj planet in obišče šest asteroidov, kjer srečuje različne

osebe (lahko jih razumemo kot posebitev načeloma negativnih človeških lastnosti) in na koncu pristane na Zemlji, kjer mu Lisica (!) pove, da bistva z očmi ne moremo videti.

Začetek take “preslikave” se je začel z dramatisacijo, podlaga zanjo pa je bila poglobitev ene izmed tem, ki jo ponuja izbrana literarna predloga. Naslovno vlogo res nosi *Mali princ*, a vemo, da je glavni pripovedovalec zgodbe *Pilot* - njemu se po strmoglavljenju v Sahari prikaže *Mali princ* in mu pove svojo zgodbo, on nato zgodbo *Malega princa* deli z nami. Za potrebe dramatisacije sva avtorja najprej morala odgovoriti na vprašanje, kdo je pravzaprav *Pilot* in kdo *Mali princ*. Prišla sva do ugotovitve, da je *Pilot* nekdo, ki je bil nekoč otrok, in le-tega predstavlja *Mali princ*. *Pilot* se v kritičnem trenutku (strmoglavljenje), ko ne ve, kako, in če sploh, se bo rešil iz nemogoče situacije, sreča s svojim mlajšim jazom, ki je še poln upov, želj, domišljije in ustvarjalnosti; prav on mu pomaga preživeti težkih osem dni v puščavi ter ponovno spoznati, da je bistvo očem nevidno.

Glavna tema, ki smo ji skozi proces sledili, je torej zavedanje, da ima vsak odrasel na eni izmed zvezd svojega *Malega princa* in ta ga lahko, če le

Mali princ Gledališča Koper se je uspešno soočil z mnogimi izzivi.

dovoli, kadarkoli obišče ter spomni na resnično bistvo, ki ga odrasel človek v kritični situaciji morda ne bi uvidel.

Zaradi tako izbranega fokusa nisva čutila potrebe po vključitvi lika Lisice. *Mali princ* namreč že gleda s srcem; da bi tudi razumsko prišel do tega spoznanja, ne potrebuje Lisice, ampak le obisk vrtničinega vrta, v katerem doživi tragično spoznanje, da je njegova Cvetlica enaka kot 'vsaj pet tisoč drugih v zgolj enem vrtu'. Prav tako potrebuje pogovor s *Pilotom*, ob katerem ugotovi, da je njegova Cvetlica

dragocena, ker ji je namenil svoj čas, svojo pozornost in zato, ker jo ima rad. Glavna misel je že vpisana v *Malem princu* in on je tisti, ki jo prenese *Pilotu* - spomni ga na nekaj, kar je nekoč že vedel.

Naj bo moj zapis droben vpogled v razmišljanje ob pisanju dramatisacije. Za vse, ki bi vas zanimalo več, pa predlagam, da še enkrat preberete zgodbo ter se nato o našem branju *Malega princa* prepričate sami na eni od ponovitev predstave v Gledališču Koper. •

Novi sezoni na pot

Navdihujoče in poživljajoče vsebine

Naj bo tokrat tako, da bom začela s sabo. Lahko rečem, da sem človek navdiha. Zalezujem ga in nenehno ga pričakujem, na preži sem. Navdihujejo me različne stvari: veselje do življenja, pogum in radost ljudi, volja, ki jo znova in znova zmoremo ohranjati, skrita moč otrok, da spremenijo svet, pesniki v nas, brez katerih ne bi zares razumeli sveta, brez katerih ne bi znali zares ljubiti sveta.

KATJA PEGAN
direktorica in umetniška vodja
Gledališča Koper

V tem poletju, ko sta grozili vročina s svojo apokaliptično večnostjo in suša s svojo domovinsko pravico, ko je ogenj predatorsko plenil gozdove in hiše, v katerih so ljudje, kot vi in jaz, pili svoje jutranje kave, in je bil pred njimi dan različnih opravil (in morda bi kdo napisal pesem), prav v tem poletju sem začutila otopelost in strah, da se navdih ne pojavlja več tako pogosto in da ga moram nujno poiskati. Čas je za samopomoč.

Hitro, brez odvečnih melodramatičnih faz in samopomilovanja sem v knjigarni sledila občutku. Kupila sem si tri romane. Turška avtorja in korejska pisateljica. Nekaj čisto novega in nekaj varnega, kar že poznam. Poživljajoče in navdihujoče je potovati po pokrajinah duše, cveteti od lepote, živeti od besed in biti živ, živ, ker nekdo tako dobro prevaja tuje življenje v tvoje. Prevajalci so najpomembnejši navdihovalci. Brez njih bi težko razumeli svet, seveda, če ga želimo spoznati drugače kot z družbenimi koncepti in piarovski mi sporočili.

oddelku menita v duhu Sun Cuja, ki pravi tako: "Nezadržno lahko napreduješ takrat, ko se vržeš na sovražnikove šibke položaje. Tisti, ki ga med umikom ni mogoče zasledovati, se giblje tako hitro, da ga ni mogoče presenetiti z napadom."

V predstavi *Razparač* glavni junak nepremično zre, njegov pogled vrta in boli, tako kot zapiše za svojo junakinjo v romanu *Vegetarijanka Han Kang*: "Njene črne zenice se zapicijo vanjo. Kakšen boj poteka za temi očmi? Kakšne vrste groza, bes, bolečina ali pekel, ki jih ona ne pozna, se skrivajo v njih?" Kaj vse naredi človeško nasilje! Ustavimo ga, ustavimo ga!

Teksti, ki so pred vami, se bodo v prihodnjih mesecih drug za drugim spreminjali v predstavi, na katerih se bomo srečevali in se bodrili. Verjamem, da smo izbrali navdihujoče in poživljajoče vsebine, ki nas bodo vračale k nam samim, da bomo bolj vedro in pogumno razmišljali o svetu okoli nas. Mogoče vam bomo v pomoč.

Veselim se vas. •

Katja Pegan

FOTO: JAKA VARMUZ

"Gledališki ustvarjalci smo prevajalci. Prevajamo literaturo in misli v več dimenzij. V tem postopku smo avtorji, tu smo vam lahko blizu ali daleč. Všeč ali ne všeč. Nikoli pa ne delamo brez ljubezni in strasti, brez vere in stališč, vedno v skupini, kjer se navdihujemo, varujemo ali onemogočamo in si škodujemo. Vedno v dialogu. Mali svet, v katerem tudi mi sami iščemo poti k sebi in kolegom, da bi lahko skupaj prišli do vas."

KATJA PEGAN

V gledališki sezoni, k vpisu katere vas vabimo, je veliko sveta, ki ga ljubimo, ki ga ne želimo in ne smemo zanemariti, saj bi s tem pozabili nase, na svoje spomine, sanje in hrepenenja. Gledališki ustvarjalci smo prevajalci. Prevajamo literaturo in misli v več dimenzij. V tem postopku smo avtorji, tu smo vam lahko blizu ali daleč. Všeč ali ne všeč. Nikoli pa ne delamo brez ljubezni in strasti, brez vere in stališč, vedno v skupini, kjer se navdihujemo, varujemo ali onemogočamo in si škodujemo. Vedno v dialogu. Mali svet, v katerem tudi mi sami iščemo poti k sebi in kolegom, da bi lahko skupaj prišli do vas.

Sumljiva oseba je Nušičeva mojstrovina in zahteva velik ansambel, ki mora pokazati svojo kondicijo in nadarjenost za komedijo. V ta revizorski svet se stke misel, ki jo najdemo v Houellebecqovi *Podreditvi*: "Mimogrede, če se je človeška vrsta res sposobna razvijati, to dolguje intelektualni prožnosti žensk."

V enodejankah *Ni tako slabo, kot zgleđa* se dva petelina na zaprtem

Gledališče
Teatro Koper
Capodistria

ABONMAJI

2022
2023

VPIS ABONMAJEV
PODALJŠUJEMO
DO 30. SEPTEMBRA

Večerni abonmaji
Abonmaji Premiera, 1, 2, Sobota

**Branislav Nušič
SUMLJIVA OSEBA**
Gledališče Koper

**Peter Barnes
NI TAKO SLABO
KOT ZGLEDA**
Gledališče Koper

Dijaški abonma

**Branislav Nušič
SUMLJIVA
OSEBA**
Gledališče Koper

**Philip Ridley
RAZPARAČ**
Gledališče Koper
in SNG Nova Gorica

**Willy Russell
SHIRLEY
VALENTINE**
Gledališče Koper

**Tamara Damjanovič
POPOLNI TUJCI**
Drama SNG Maribor

**Staša Prah
LEPA VIDA**
Gledališče Koper in
Slovensko stalno gledališče

**Lara Jankovič
PESEM ZA LARO**
Lara Jankovič in Zavod
LibertArt v koprodukciji
Portorož in Pionirskim
domom Ljubljana

**Peter Barnes
NI TAKO SLABO
KOT ZGLEDA**
Gledališče Koper

**Tamara Damjanovič
POPOLNI TUJCI**
Drama SNG Maribor

**Israel Horowitz
INDIJC HOČE
UBRONX**
Gledališče Koper

**Véronique Olmi
ŠKORPIJON**
SNG Drama Ljubljana

**Antoine de Saint-Exupéry
MALI PRINC**
Gledališče Koper in Hiša 2.6

www.gledalisce-koper.si

FOTO: DEAN GRGURICA/STUDIO DOOR

Pod okriljem Primorskega poletnega festivala je letos potekal 2. PPF Pri svetilniku v avgustu, namenjen najmlajšim obiskovalcem festivala. S krstno uprizoritvijo v Sežani in dan pozneje v Kopru ga je odprla predstava Barčica po zamisli in režiji Renate Vidič. V uprizoritvi, ki otrokom spregovori o tem, da za igro potrebujemo le ščepec domišljije, prepletajo pa jo slovenske ljudske otroške pesmi in izštevanka, sta nastopila Vanja Korenč in Matic Valič, ki sta po premieri skupaj z ustvarjalci predstave razrezala slavnostno torto.

FOTO: DEAN GRGURICA/STUDIO DOOR

Slavnostna torta je prav tako zaznamovala uspešno premiero Saint-Exupéryjevega Malega princa v režiji Ivana Lobode, ki je sklenila 2. PPF Pri svetilniku v avgustu. Kostumsko in scensko bogata uprizoritev (Lana Deu Angel) o pilotu strmoglavljenega letala ter Malem princu in njegovem popotovanju s planeta na planet je namenjena tako otrokom, starejšim od 8 let, kot njihovim staršem; v njej so poleg odličnega Roka Matka v naslovni vlogi nastopili še Luka Cimprič, Mojca Partljič in Andrijana Boškoska.

FOTO: ARHIV SNG

Družinski glasbeno-vizualni spektakel Čriček in temačni občutek, ki ga je v pretekli sezoni po priredbi besedila Toona Tellegena v SNG Nova Gorica režirala Ivana Djilas, je na Bienalu scenskega oblikovanja v Srbiji prejel Grand Prix. Biennale scenskega oblikovanja je v Srbiji zaživel po 15 letih v okviru Evropske prestolnice kulture 2022 v Novem Sadu. Predstava Čriček in temačni občutek je prejela veliko nagrado za scenografijo izmed 12 izbranih predstav. Nagrado sta na podelitvi, ki je potekala v Novem Sadu pred rektoratom Univerze, prevzeli režiserka Ivana Djilas in scenografinja Sara Slivnik, z njima je bila tudi direktorica Mirjam Drnovšček, ki je tudi prispevala fotografijo. Čestitke vseh ustvarjalni ekipi!

Septembrsko dogajanje v SNG Nova Gorica je pestro, saj poteka vzporedno več študijev hkrati. Poleg mojstrovine Bulgakova Mojstra in Margarete, glasbene melodrame Kakor v nebesih Kaya Pollaka in koprodukciji s SSG Trst in predstave za mlade Neustrašne Pénélope Bagieu in Larise Javernik, je v tem tednu z vajami pričela še mednarodna ekipa plesno dramske uprizoritve Perpetuum mobile. Plesna predstava, ki nastaja v koprodukciji z MN Dance Company, s podporo novodobne tehnologije uspešnih goriških podjetij (Arctur, Xcenter - sedišče kreativnih praks, Intra Lighting) raziskuje neskončnost giba in odkrivanja novega v umetnosti in znanosti. Koprodukcijski projekt sodi v pred-programe Evropske prestolnice kulture Go! 2025.

FOTO: SSG/ DAMJAN BALBI

Predstava Tovarištvo, ki z besedami Patrizie Jurinčič Finžgar povezuje življenjski zgodbi in usodi Ferda Bidovca in Pinka Tomažiča, je gostovala v Gledališču Glej v Ljubljani v okviru počastitve spomina na žrtve prvega in drugega Tržaškega procesa in bo v teh dneh doživela dodatne ponovitve za šole v Trstu in v Gorici. Slovensko stalno gledališča bo do prve polovice oktobra gostovalo tudi s predstavo za najmlajše Pedenjped in z uspešnicama za odrasle gledalce Čudovita in MarlenEdith.

FOTO: SSG

V Novi Gorici so se začele vaje za novo koprodukcijo SSG. V zasedbi predstave Kakor v nebesih igrajo Jure Ivanušič, Gregor Geč, Blaž Valič, Mirel Knez, Nikla Petruška Panizon, Tina Gunzek, Franko Korošec, Dejan Pevčević, Gorazd Jakomini, Medea Novak in Peter Harl. Prve vaje se je udeležila tudi kostumografka Bjanka Adžić Ursulov. Zborovska glasba bo imela v tej predstavi pomembno vlogo, zato bodo ljubitelji te umetnosti še posebej vabljeni k ogledu.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhajajo vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajateljca:
Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria
Ulica Osvobodilne fronte 12, 6000 Koper
Primorski dnevnik
Ulica Montecchi 6, Trst

UREDNIKA IN REDAKTORICA: Maja Pertič Gombač
SOUSTVARJALCI: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik Blažica, Martina Mrhar in Metka Sulič
(Slovensko narodno gledališče Nova Gorica)
ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

ELEKTRONSKI NASLOV: kultura@primorske.si
SKUPNA TISKANA NAKLADA: 28.000 izvodov.